

D – Charakteristika studijního předmětu

Název studijního předmětu	Sociální patologie a sociální práce		
Typ předmětu	Povinný	doporučený ročník / semestr	
Rozsah studijního předmětu	0/2/0	hod. za týden	5
Jiný způsob vyjádření rozsahu	kreditů		
Způsob zakončení	zk	Forma výuky	Prez./komb.
Další požadavky na studenta			

- studium odborné literatury a dalších zdrojů
- aktivní účast na semináři, účast na diskusích s externisty
- příprava na písemnou zkoušku
- zpracování písemných prací, viz. informace k distanční formě

Vyučující

Lenka Gulová, Ph.D, Mgr. Veronika Kolaříková

Stručná anotace předmětu

Student získá základní orientaci v oblasti sociální práce, jako významné pomáhající profese; orientaci v problematice sociálních patologií a vzájemných souvislostí. Důraz je kladen na propojení teorie a praxe, sociální práce jako praktická disciplína a její nově vznikající teoretická základna. Důležitá je souvislost mezi historickým vývojem sociální práce a současnými trendy v této oblasti. Student bude hledat souvislosti mezi sociální prací a sociální pedagogikou, zejména v oblasti prevence, axiologické hledisko sociální práce. Důležitý je vztah mezi sociálním pracovníkem a klientem, práva a povinnost, etický kodex, syndrom vyhoření, supervize, nároky sociální práce. Zvláštní pozornost bude věnována sociálním patologiím ve společnosti a jejich dopadu na jedince a celou společnost. Student se bude věnovat metodám sociální práce a dalším tématům, které s nimi souvisí. Důležitým aspektem jsou vybrané teorie sociální práce.

Klíčové výstupy studentů:

- definovat sociální práci, uchopit témata sociální práce v kontextu dalších disciplín, prokázat znalost v oblasti cílových skupin a metod sociální práce, budou se orientovat ve vybraných teoriích sociální práce
- orientace v oblasti sociálních patologií, vztah mezi sociálními patologiemi, sociální politikou a sociální prací
- prokázat znalosti týkající se historického vývoje ve vztahu k vývoji sociální práce, základní znalosti ze světového vývoje i z tradic v českých zemích, uvést významné osobnosti, které tuto disciplínu formovali
- prokázat znalosti k tématům etiky v sociální práci, základní znalosti v oblasti sociálního zákona a změn, které přinesl do mechanismu sociální práce, znalost vývoje a trendů sociální práce
- prokázat znalosti směrem k metodám sociální práce
- orientovat se v oblasti výzkumu, pochopit vztah mezi teorií a praxí sociální práce, význam výzkumného šetření pro vývoj metod sociální práce

Na konci předmětu student získá řadu vědomostí, které může uplatnit v praxi, ale i v oblasti výzkumu a projektování v sociálních vědách.

Vybraná témata sociální práce

1. Sociální práce jako obor a vědecká disciplína, spolupráce s dalšími vědními disciplínami, filozofie sociální práce, náboženské zdroje sociální práce
2. Sociální patologie ve společnosti, hledání možných příčin chudoby a jejího dopadu na rodiny a prostředí
3. Sociální patologie (chudoba, bída, agresivita, kriminalita, rozvodovost, nezaměstnanost aj), jejich rozdělení, charakteristika. Pojem anomie ve společnosti.
4. Základní pojmy sociální práce, paradigma sociální práce, velká témata sociální práce, vzhled do disciplíny
3. Vývoj sociální práce ve světě (vybraní představitelé)
4. Vývoj sociální práce v České republice (vybrané osobnosti).
5. Sociální pracovník a klient, etický kodex sociálního pracovníka, základní legislativy, vztah, hodnoty, cílové skupiny sociální práce
6. Sociální práce a sociální služby, nároky sociální práce, syndrom vyhoření.
7. Dobrovolnická práce, přístupy k práci s menšinami, sociální práce s osobami ohroženými sociálním vyloučením.
8. Vybrané metody sociální práce (práce s rodinou, terénní sociální práce, komunitní práce, poradenství, krizová intervence, mediace a probace, streetwork aj.)

9. Vybrané teorie sociální práce

10. Sociální práce v praxi, reflexe odborníků, tzv. blok expertů, výzkumná šetření v pracích studentů, výzkumné metody a jejich aplikace do sociální praxe.

Informace ke kombinované nebo distanční formě

Rozsah konzultací (soustředění)

14

hodin za semestr

Rozsah a obsahové zaměření individuálních prací studentů a způsob kontroly

- Studium odborné literatury a problematiky sociální práce, sociálních patologií a sociální politiky
- Zpracování písemné práce - sociální síť v místě bydliště. Studenti se seznámí se sociální problémy v bydlišti, zpracují do textu sociální síť (státní i neziskový sektor, organizace, spolková činnost, odborná pracoviště, aktivisté, komunitní školy atd.), současně si studenti zvolí cílovou skupinu sociální práce, kterou považují za nejpotřebnější a zjistí, jaké služby jsou k ní v dané oblasti směřovány. Sociální síť bude v rozsahu min. tří stran. Termín odevzdání 20.3.
- Zpracování krátkého textu k historii sociální práce, studenti si vyberou oblast historie sociální práce nebo osobnost, tuto zachytí do krátké seminární práce a pokusí se ji propojit se současností, smyslem je zachytit vývoj sociální práce a jeho význam pro konkrétní uchopení sociální práce v dnešní době. Lze čerpat z velmi rané historie až do novodobé dějiny. Studenti si mohou vybrat drobný fragment, událost, osobnosti nebo rozpětí let. Studenti budou podrobně instruováni během výuky. Text v rozsahu min. 2 a více stran. Termín odevzdání 30.3.
- Rozhovor se sociálním pracovníkem nebo s klientem – reflektovat výsledek, nepřepisovat – vytvořit Padlet nástěnku a sdílet s ostatními. Dobrovolný úkol – termín odevzdání 6.4.
- Recenze vybraného textu z časopisu sociální práce, na 1 str., získání orientace v odborných zdrojích, především v odborných článcích (WOS), výhodné i pro psaní BP v jakémkoliv tématu – k dispozici záznamový list. Termín odevzdání 15.3. – bude rozpracováno v rámci prvního výukového bloku.
- Písemná práce z oblasti sociální patologie – podle pokynů V. Kolaříkové, termín odevzdání pro ty, co chtějí jít na zkoušku v dubnu 10.4, pro ostatní 3.5.
- Texty budou mít 12 písmo, Times New Roman, 1,5 řádkování. Texty budou vloženy do isu, nejpozději do 30. 3. V měsíci dubnu proběhnou v rámci jedné přednáškové hodiny společné reflexe vypracovaných prací.
- Písemné úkoly budou ohodnoceny a reflektovány na závěrečném výukovém bloku.
- Příprava na písemnou zkoušku – studijní materiály, distanční texty, prezentace, doporučené zdroje.

Studijní literatura a studijní pomůcky

Matoušek, O. a kol. Základy sociální práce. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-473-7

Matoušek, O. a kol. Metody a řízení sociální práce. Praha, 2003.

Matoušek, O. a kol. Sociální práce v praxi. Praha: Portál, 2005.

Matoušek, O. a kol. Sociální služby. Praha: Portál, 2008.

Ondrejko, P. a kol. 2009 Sociálna patológia. Bratislava: Veda 2009, 578 p., ISBN: 978-80-224-1074-8

Ondrejko, P., Kolesárová A.(ed.) 2009 Anómia v spoločnosti – anómia v rodine. Nitra: UKF, Filozofická fakulta 2009, 174 p., ISBN 978-80-8094-514-5

Gulová, L. Sociální práce. Pro pedagogické obory. Praha: Grada, 2011.

Kopřiva, K. Lidský vztah jako součást profese. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-318-8.

Mareš, M. Sociologie nerovnosti a chudoby. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999.

Vodáčková, D. Krizová intervence. Praha: Portál, 2007.

Čámský, Sembdner, Krutilová. Sociální služby v ČR v teorii a praxi. Praha: Portál, 2011.

Hawkins, Shohet. Supervize v pomáhajících profesích. Praha: Portál, 2004.

Matoušek, Pazlarová. Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny. Praha: Portál, 2010.

Novosad, L. Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním. Praha: Portál, 2009.

Skovajsa, M. a kol. Občanský sektor. Praha: Portál, 2010

Matoušek, O.- Kroftová, A. Mládež a delikvence. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-71782-262.

Matoušek, O. Práce s rizikovou mládeží. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-064-2.

Sociální práce, odborná revue pro sociální práci. www.socialniprace.cz

Webové stránky mpsv: <http://www.mpsv.cz/cs/>

Základní znalosti z legislativy, nový sociální zákon o sociálních službách

